

Jyväskylän kansainvälinen itämaisen tanssin festivaali
Kameliklubi, perjantai-illan näytös 10.6. ravintola Ilokivessä

Hetkessä kiinni

Lämpimässä kesäillassa hilpeä tanssiväki kokoontui juhlistamaan festivaalin ensimmäistä näytösiltaa yliopiston kampusalueelle ravintola Ilokiveen. Näytös toimi festivaalin avauksena ja oli toinen sen päänäytöksistä, mutta ainakin kriitikoille jäi hiukkasen epäselväksi, oliko kyseessä harrastajanäytös, jossa esiintyi kaksi festivaalien opettajista, vai ammattimaisten tanssijoiden näytös, jolta voi odottaa tanssillisesti paljon enemmän.

ANU TOIVONEN
JA INKA VILÉN
KUVAT SAMI PERÄLÄ

I: Onko ammattilaisuuden ja harrastelijuuden raja siinä, maksetaanko esiintymisestä vai ei?

A: Miten sen nyt ottaa; ammattimaisuutta katsoisin kyllä tanssin kannalta, mutta toki ammattilaisuus viittaa enemmänkin asian taloudelliseen puoleen. Rahaallisen korvauksen maksaminen joillekin näytöksessä esiintyville tanssijoille ja palkkion ohittaminen toisten tanssijoiden kohdalla asettaa tanssijat tai taiteilijat kovin eriarvoiseen asemaan...

I: Totta. Valitettavasti ammattilaisuuskaan ei aina takaa ammattimaisuutta... Kun samaan näytökseen laitetaan sekä ammattilaisia (= tässä tapauksessa opettajia) ja monimuotoinen valikoima harrastajia, arvioinnin kriteeristö ei ole harrastajille imarteleva.

A: Toisaalta on rikkaus nähdä samalla lavalla huipputaiteilijoita ja tanssiuransa alkupuolella olevia tanssin harrastajia.

I: Varsinkin, jos esiintymisjärjestys tarjoaa jokaiselle hyvän esiintymispaikan, jolloin tanssinumerot täydentävät toisiaan

ja rakentuvat kohti ehjää kokonaisuutta. Aloittelevalle harrastajalle on kova paikka mennä lavalle yleisönsä ottavan ammattilaisen jälkeen – eikä yleisöillekään ole mieltäylentävää katsoa huikean soolonumeron jälkeen vähän epävarmaksi jäävää harrastajaesitystä.

A: Tällä kertaa yleisö kyllä jaksoi kannustaa tasapuolisesti sekä harrastajia että ammattitanssijoita; itse asiassa yleisö oli tällä kertaa erityisen hyvin mukana esityksissä, ja tunnelma nousi kattoon – ja vieläkin ylemmäs.

I: Ilman tätä yleisöä ja sen kannustusta ja tsemppausta monet esitykset olisivat jääneet huomattavasti vaisummiksi. Tämä näytös jos mikä osoitti sen, miten hyvä yleisö voi puristaa tanssijoista vielä lisää lavaenergiaa. Tällaista yleisöä ei yleensä normikeikoilla kohtaa – ainoastaan tanssifestivaaleissa yleisö koostuu tanssin harrastajista ja aktiiveista, jotka osaavat heittäytyä tanssitunnelmaan mukaan. Verrattuna Tähtigaalaan Kameliklubi oli intensiivisempi esityspaikka monille tansseille.

A: Tilahan oli ihanan intiimi, joten yleisö ja tanssijat olivat hetkittäin jopa ihan toistensa iholla, mikä oli hienoa. Valitettavasti tila oli muuten hiukan ankea, ja pienellä panostuksella näyttävyyttä ja viihtyisyyttä olisi saatu lisää.

I: Kyseessä oli kuitenkin toinen festivaalin päänäytöksistä. Päänäytöksen

Ilona Carlson-Suvanto

puitteilta olisi voinut odottaa enemmän glamouria ja eksotiikkaa.

A: Eniten kaipasin kunnan valoja. Nyt valaistuksessa näytti olevan käytännössä vain valkoista valoa, mikä ei ole omiaan luomaan tunnelmaa, tai auttamaan tunnelman vaihdoksissa.

I: Näissä valoissa ja ykstopisen mustaa taustaa vasten monet puvut jäivät vaiuiksi. Näytöksessä oli kuitenkin mukana muutama maanläheisempi tanssi, joiden puvustuksessa glitter ei ollut pääosassa.

Pukukavalkadi

A: Pukujahan oli taas joka lähtöön: tyylikkäitä, omaperäisiä, autenttisen oloisia ja myös valitettavasti vähän latteita.

I: Minä tykkäsin autenttisesta osiosta, erityisesti **Fadilan** beduunipuvuista ja **Miian** aleksandrialaispuvusta. Ja **Pauliinan** tyyliin kansanomaisen baladiasu oli nappivalinta.

A: Samaa mieltä. Soolotanssijoiden asuista **Saaran** keväänvihreä puku oli minulle glamouriason ykkönen. Myös **Ilonan** yksiosainen puku sopi loistavasti hänelle ja hänen tanssiinsa. Suomessa on hienoa se, että täällä vaivaudutaan puvustamaan tanssit tanssin tyyliin sopivasti eikä hypätä lavalle kaksiosaisessa estradipuvussa, olipa tanssi mikä tahansa.

I: Kaksiosaisista **Lauran** puku edusti uusinta pukumuotia.

A: Jos Tukholmassa nähtyä voi pitää minikäänlaisena osviittana, Lauran puku oli todella viimeisintä huutoa. Rapakon takana kultaa oli lavalla todella runsaasti. Lauran asun on suunnitellut **Hallah Mustafa**, jota ainakin **Yasmina** suosii.

I: Tyyli on taitolaji, mutta tyyli-rikkin on kiintoisaa. **Kaidin** omaperäi-

nen puku varmasti jakoi katsojakunnan mielipiteet: toisille se oli tyylikkyyden ja omaperäisyyden huipentuma, toisten mielestä taas överiksi mennyt valinta. Joka tapauksessa illan esiintyjäkaartista Kaidi oli ainoa, joka pystyi uskottavasti kävelemään moisessa luomuksessa lavalle – useimpien tanssijoiden karisma ei olisi kantanut puvun yli.

A: Totta. Täytyy tietää, mitä päälleen panee ja miten asunsa kantaa. Toisaalta taas erikoinen puku pelkän erikoisuuden vuoksi ei ole perusteltua, vaan puvun täytyy liittyä esitykseen. Kaidille ratkaisu sopi.

Tyhjät ja täydet

I: Yläosat ovat monille tanssijoille ongelma. Minun on vaikea löytää riittävän suuria yläosia, joten sympatiani ovat aina isojen kuppikokojen puolella. Mutta ei ole erityisen esteettistä sekään, jos liivit näyttävät liian suurilta. Toppausta on kuitenkin helppo lisätä liivien sisälle.

A: Totta tuokin. Kauniskin puku näyttää helposti viimeistelemättömältä, jos sitä ei ole huolellisesti sovitettu kantajansa päälle.

I: Usein tanssijat keskittyvät miettimään itse pukua, mutta muut liitännäiset jäävät puolitiehen. Tähän olen itsekin syyllistynyt ties kuinka monta kertaa. Monien pukujen kanssa alusvaatevalintoihin joutuu kiinnittämään todella paljon huomiota; minusta osa tanssin taikaa on se, että katsoja ei näe rintaliivien olkaimia tai muita alusasujen osasia.

A: Jotkin muutkin ratkaisut saattavat herättää ajatuksia muun muassa toimivuudesta. Esimerkiksi varpaista avoimiksi leikkaamattomat (siis ehjäteräiset suk-

Kameliklubin esiintyjät

Katja Haanperä ja Laura Salervo:
Breeze in bisan
oma fuusiokoreografia

Tamara De Armas Duran:
Alf leyla wa leyla
improvisaatio

Fadila: beduiinitanssi
koreografia Mido Fahmy

Ilona Carlsson-Suvanto:
Balady Helwa & Tabla Excotic
omat baladi- ja rumpusoolokoreografiat

Tanssikoulu Pikkujoutsen,
Banat-ryhmä: The Ghawazee
kavaasitanssikoreografia Hassan Affi

Rita Hänninen: Ghanni Mizmar
keppisaidikoreografia Nina Äijälä

Kameelia: Lena (Remix)
moderni itämainen koreografia
Taikku Hyvönen, ohjaus ja sovitus
Eija Kolehmäinen

Laura Huovinen: Inta Omri
oma estradikoreografia

Miia Ojanen: Sukker Bulag
oma milayabaladikoreografia

Duo Karima: Ali Gara
huntuestradikoreografia Päivi Räsänen

Pauliina Tiainen: Adik Tioul
oma baladikoreografia

Sahara: Hoplada
karsilamakoreografia Cassandra,
ohjaus ja sovitus Inka Vilén

Raqs Jamila: Libertango
tangofuusiokoreografia,
ohjaus ja sovitus Riikka Posti

Kaidi Udris:
Ana Fintizarak & Crescendo
omat estradi- ja rumpusoolokoreografiat

Third Wish: Tales of the Sahara
moderni estradikoreografia Saara
Lehto, Elise Mikkonen, Vivika Mäkelä

Saara Soikkeli: Ansak ya salam
oma estradikoreografia

kahousut) vaikuttivat liukkailta jalkapohjan ja lattian välissä ja näyttivät lisäävän ylimääräisen jännitysmomentin tanssiin. Mielestäni voisi ihan hyvällä omalla tunnolla panna lavalle semmoiset tanssisukkahousut, joista on jo tehtaalla jätetty varpaat ja kantapäät auki. Mutta olen varma, että tästä asiasta ollaan monta mieltä.

Estradi ja peruskauran puute

A: Suomi on siitä ihana tanssimaa, että meillä tanssijat – niin solistit kuin ryhmätkin – uskaltautuvat usein esittämään muutakin kuin estraditanssia.

I: Minulle jäi silti kovin estradivoittoinen fiilis Kameliklubista. Ei ehkä ihme: illan esityksistä puolet oli estraditansseja ja kummankin jakson päätteeksi nähtiin kaksi tai kolme estraditanssia putkeen. Yllättävää kyllä, fuusioesityksiä ei illassa ollut juurikaan. Ehkä olisin kaivannut kokonaisuuteen mausteeksi jotain disco oriental -tyylistä revitystäkin.

A: Olin juuri viikkoa aikaisemmin nähnyt massiivisen näytöksen Tukholmassa, jossa valtaosa tansseista oli nimenomaan krumeluuria estradia, lähes poikkeuksetta rumpusoololla höystettynä. Siksi Kameliklubin estradit tuntuivat lukumäärältään ihan sopivilta. Ja näimme vain kaksi rumpusooloa, joten taitavista ja ilkamoivista esityksistä jaksoi todella nauttia! Fuusiopuolella illan ainoaksi esitykseksi taisi jäädä Raks Jamilan tango, joka piristi kyllä iltaa – pidän tangomusiikista.

I: Ilman tangoa ilta olisi ollut yhtä ulottuvuutta suppeampi. Erityisen iloinen olen siitä, että näytöksen oli saatu kajaanilaisen Fadilan beduiinitanssi, joka ainoana tanssina edusti hyvää, perinteistä egyptiläistä folkkia. Komeita kansantanssiryhmäveitoja olisin nähnyt mielelläni illassa enemmänkin.

A: Yleensä kansantanssit ovat festareilla vakiotavaraa, mutta tällä kertaa niitä oli valitettavan vähän. Näyttä-

vät ja oikein puvustetut ryhmäsovitukset ovat paitsi hienoa nähtävää, myös tanssikulttuurin peruskauraa, jota vaille jäämme paljolti tällä kertaa. Ikävä kyllä näyttää siltä, että kiinnostus tanssilajimme juuria ja perinteitä kohtaan ei ainakaan maailmalla ole tällä hetkellä kovin ilmeistä.

I: Toivottavasti tämä ei kerro siitä, että kansantanssien suosio olisi Suomessa laskemassa. Muutenkin ryhmiä ja näytäviä ryhmäsovituksia olisi ollut mukava nähdä enemmän. Tila ei ehkä olisi ollut paras mahdollinen isoille ryhmille, mutta esimerkiksi **Raks Jamilan** nelihenkinen tango käytti näyttävällä ryhmäsovituksellaan tilaa hyvin hyödykseen.

A: Pidän myös **Saharan Hoplada**-karsilaman vaihtelevasta sovituksesta; tanssihan on nähty jo Jyväskylässä kooreografinsa **Cassandran** esittämänä 1997, ja nyt vanha biisi oli saanut uuden, alkuperäiselle hengelle uskollisen vauhdikkaan asun.

I: Duotansseihin sovitusten tekeminen on haasteellisempää kuin isommille ryhmille. Äkipäätä ajattelisi, että jäljelle jää vain mahdollisuus vaihtaa paikkaa ja se on siinä. **Katjan** ja **Lauran** mustalaishenkinen tanssi näytti, että duokin taipuu sovitustasolla monimuotoiseksi. Tilaa voi käyttää monipuolisesti, soolovuoroja jakaa, tehdä peilikuvina ja niin edelleen.

vasemmalla Miia Ojanen
alla Pauliina Tiainen

Alastonta tanssia

I: On ilahduttavaa, että suomalaistanssijat tekevät ahkerasti omia koreografioita ja vieläpä varsin onnistuneita sellaisia. Illan esityksistä yhdessätoista oli esiintyjän tai ryhmän ohjaajan oma koreografia.

A: Periaatteessa koreografioiden teko opettaa paljon ja pakottaa ajattelemaan syvällisemmin sitä, mitä ja miksi ollaan menossa lavalle tekemään. Motiiveja nousta lavalle on monia, mutta ne voitaneen jakaa kahteen ryhmään: ”minä olen ihana, katsokaa minua” ja ”haluan antaa teille tämän tanssin ja jakaa hetken kanssanne”. Vaatii hurjasti rohkeutta ja antaumusta nousta yleisön eteen ja paljastaa sisimpänsä muiden katseille; parhaimmillaan tanssija on aika alaston ja hyvin haavoittuva tarjotessaan oman hengetuotteensa muiden nähtäville.

I: Saaran upean sisäistynyt **Omm Kalsoum** -tulkinta illan päätteeksi oli ehdottomasti ”haluan jakaa hetken kanssanne” -kastia. Kun tanssija on sisäistänyt valitsemansa musiikin ja sen, mistä tanssi kertoo – rautaista tekniikkaa unohtamatta – päästään siihen, mistä oikeasti tässä tanssissa on kyse: elämyksistä ja tunteista.

A: Samaa mieltä. Oli ihana päättää näytös nimenomaan Saaran tunnetta pursuvaan tulkintaan viimeisen päälle upeasta biisistä!

I: Toinen tanssija, joka eli hetkessä ja oli läsnä tanssissa ja tilassa, oli Pauliina. Jossain muussa tilassa ja tilanteessa tanssi olisi varmasti ollut toisennäköinen. Juuri tässä tilassa ja tämän yleisön kanssa Pauliinan tanssi oli mukaansatempaava kokonaisuus, jossa tunnelma, tanssi ja tulkinta pysyivät ehyenä alusta loppuun.

A: Jälleen samaa mieltä. Edellisenä viikonloppuna perinteisemmällä ”lavaasettelulla” (toisin sanoen kauempana yleisöstä) tanssi tuntui erilaiselta. Tässä tiivistyy myös tanssiesityksen hetkellinen luonne ja se, miten kokenut ja taitava tanssija uskaltaa heittäytyä hetkeen eikä luota johonkin kiveen hakattuun, valmiiseen koreografiaan ja pidä siitä kynsin hampain kiinni.

I: Totta! Kameliklubin klubimainen tila on itse asiassa huonoin mahdollinen tila harrastajille, joilla esiintymiskokemusta ei ole liiemmästi. Epävarmuus tuntuu käsinkosketeltavana, yleisö kosketusetäisyydellä on pelottava eikä esiintymisjännitystä pysty peittämään. Klubimainen,

yökerhotyyppinen tila on nimenomaan kokeneiden tanssijoiden esiintymistila – se palvelee parhaiten silloin, kun tanssijalla on kyky olla yleisön kanssa, ei vain yleisön edessä.

A: Kansalliselle lavalle pitäisi nousta oikeastaan vasta siinä vaiheessa, kun on jotain annettavaa katsojalle. Puhtaat harastaja- ja oppilasnäytökset ovat sitten se foorumi, jossa harjoitellaan sitä, miten tanssi jaetaan katsojien kanssa.

I: Oppilasnäytöstasoisissa esiintymisissä myös oma esiintyjäpersoonaa pääsee kehittämään rauhassa ja ajan kanssa. Esiintyjän karisma ja kyky kietoa yleisö lumoukseen ei useimmilla tanssijoilla ole sisäsyntyistä, vaan se kasvaa kokemuksen ja harjaannuksen myötä. Samoin koreografinen kyky on harvoilla myötäsyttyinen.

A: Vieraan koreografin tuotos voidaan katsoa turvallisiksi tavaksi päästä esiintymään; tyylikoista voi aina syyttää koreografia. Toisaalta vieraan tekemän koreografian tulkinallinen tavoittaminen voi äärimäisen haastavaa. Puolensa kussakin lähestymistavassa.

I: Minusta on erityisen palkitsevaa sekä tekijänä että katsojana nähdä samasta koreografiasta erilaisia tulkintoja. Esimerkiksi Saharalle tekemäni tulkinta Cassandran Hopladasta on tiettyyn rajaan uskollinen alkuperäiskoreografialle, mutta tulkintana aivan erihenkisenä kuin vaikkapa **Sirke Seppäsen** Hoplada-tulkinta, joka nähtiin Savonlinnan festivaalissa 2009.

A: Näissä eri versioissahan näkyy juuri tanssijoiden taito tuoda omaa persoonallisuuttaan (tai ryhmänsä erityisluonnetta) esiin ja tehdä tanssista omannäköisensä esitys. Se on sitä rikkautta ja ammattitaitoa.

Highlights

I: Se on varmaan jo käynytkin selville, että minulle illan ykkösesityksiä olivat Pauliinan baladi ja Saaran estradi.

A: Samaa mieltä. Pidän paljon myös mustalaisduosta Katja ja Laura sekä Miian milayatanssista.

I: Veit sanat suustani. Miia on esiintyjänä aina yhtä lumoava! Mieleen jäivät myös Fadilan beduiinitanssi, Ilonan baladi-rumpusoolokombo ja **Third Wishin** linjakas duoveto.

A: Ja yleisön suursuosikiksi nousi Kaidin esitys; encore ei ole ihan yleinen ilmiö meidän näytöksissämme.

I: Tuohon kohti olisi todella kaivannut pientä encoresanssinpätäkää! Josko yleisö oli jo valmiiksi hyvin lämmitetty, niin Kaidin esityksen myötä elohopea nousi vieläkin helteisempiin lukemiin kuin hikisillä festarikursseilla.

A: Illasta jäi todella hyvät fiilikset!

I: Niin jäi – ja siitä iso kiitos paitsi esiintyjille myös upealle yleisölle, jonka ansiosta illan tunnelma oli katossa ensimmäisestä sävelestä viimeiseen asti.

Kirjoittajat ovat itämaisen tanssin opettajia, Anu Turuust ja Inka Tuurista, ja he ovat viettäneet itämaisen tanssin parissa yhteensä yli 35 vuotta. Kirjoittajat heittäytyvät intohimoisesti tanssin tunnelmiin mutta nauttivat likimain yhtä paljon jälkianalyysistä ja ruodinnasta.

